

Oppgave: Pek ut og identifiser eventuelle retoriske fallasier i TV-debatten. Hva er den retoriske effekten for debattanten som ytret fallasien og for TV-debattens form i sin helhet?

Definisjoner på ulike typer fallasier

C.L definerer en fallasi som ett argument som synes å være gyldig, men som i logisk forstand ikke er det. Det som gjør det ugyldig kan være interne egenskaper ved språket (for eksempel ord som referer flertydig) eller feil som er knyttet til hva man vektlegger i argumentasjonen (innholdet), og hvordan man stiller opp argumentet. Eksempler på dette kan være sirkulær argumentasjon hvor man forutsetter det man skal bevise, eller at man egentlig stiller flere spørsmål kamoufler i ett enkelt. Om argumentet er gyldig eller ikke avgjøres tradisjonelt gjennom tilfredstillelse av logisk form, og formale relasjoner mellom proposisjonene skal kunne garantere en overføring av sannhet fra premisser til konklusjon.

En fallasi kan regnes som en feilslutning, og som en negasjon til den ”korrekte” måten å argumentere på.

I praksis er det derimot nødvendigvis noen sammenheng mellom en ”korrekt” måte å argumentere på og en effektiv argumentasjon som får tilslutning og virker overbevisende.

Walton hevder at det ikke finnes fallasier i egentlig forstand fordi disse argumentene oppleves som korrekte, og ikke som ufornuftige. Og at dette ikke har noe med de formale egenskapene å gjøre

Gyldighetskriteriet er avhengig av hvilken kontekst vi befinner oss i. Å benytte seg av fallasiøs argumentasjon, som for eksempel ett personangrep vil innebære en balansegang mellom hva publikum vil oppfatte som en overskridelse og uakseptabel argumentasjon. Hvilken sjanger eller kontekst vi befinner oss bestemmer hva som oppfattes som en fallasi.

Fallasier som kategoriserer ulike former for personangrep kalles argumentum ad hominem. Det vil si når en sak ikke diskuteres i forhold til sine fordeler og ulemper, men ved å ta tak i tilhengere og oppnenter (som regel ikke favoriserende retning!) motiver for å holde et standpunkt i en sak. Det finns fire forskjellige typer ad hominem-argumenter.

Forulepende, eller direkte personlige angrep, også kalt argumentum ad personam

Ut fra visse omstendigheter indirekte angrep. Ofte mistenkliggjøring av motiver og ønske om å avdekke de ”egentlige” motiver for opponentens standpunkt, som for eksempel egen vinning

Personlige angrep som bygger på motsetningen mellom den andre partens ord og handlinger.

Tu quoque-argumentet. Dette argumentet inngår gjerne i en hybrid med en eller flere av de andre variantene. Tu quoque betyr direkte oversatt ”også du”, og står for en argumentasjonsform hvor man vender motpartens anklager tilbake mot han selv

Eksempler fra tv programmet valgduellen:

Fallasier som støtter seg på flertallets mening:

Første del av duellen der de diskuterer om vi skal ha konge eller ikke, spiller siv jensen på fallasier som støtter seg på respekt for autoritet, eller flertallets mening.

1. Siv jensen ”det er viktig å ta vare på de gamle tradisjonene som er med på å skape en ramme rundt det norske samfunn... Kan ikke avikle ett system fordi det er litt turbulent rundt det for tiden... uansett noe som må komme fra folket og ikke oss politikere...”
2. Halvorsen: ..en av de eldste vervene i vårt samfunn bør gå på valg og ikke på arv. En følelse jeg tror mange sitter med i disse dager. (fallasi støtter seg på flertalls mening)

Indirekte personlig angrep og mistenkliggjøring av motiver

Programleder: ” er det ikke litt ufint av deg.., forsøker du å fiske stemmer på en stemningsbølge? Du har ett ungt menneske som nå har stått frem med sin fortid..” Nummer to, ett indirekte personlig angrep og mistenkliggjøring av motiver på kristin halvorsen (egen vinning).

Vende motpartens argument tilbake mot ham selv (nr 4)

Halvorsen: ”Nå syns jeg du skal være like rakrygget som jeg var i stad, fordi fremskrittspartiet deler ut mange millioner.., men på områder som skole og barn kutter dere.

Jensen: ”Vi har vært mer opptatt enn sv av å gjøre noe med skolene.. gjøre studenten til heltidsstudent.., vi har bevilget mye penger inn i skolen istedenfor til administrasjon av skolen”. 4) vender motpartens anklager tilbake mot hun selv.

Jensens motargument her, er en fallasi også i den forstand at det bryter med relevanskravet. Halvorsen anklager Frp for å kutte på ungdomsklubber og kommunale musikkskoler; det hun kaller ”mulighet for en god oppvekst”. Jensen svarer med at Frp har satset hardt på forskning, standarden på høyskolene og det å gjøre studenten til heltidsstudent. Halvorsen og Jensen snakker her om to helt forskjellige ting. Jensen besvarer en anklage om at Frp kutter på barn og ungdom, med at de satser på unge voksne. Hva har høyskoler med ungdomsklubber å gjøre? Etter dette begynner hun å snakke om eldreomsorg og kriminalpolitikk. Hun besvarer altså ikke Halvorsens argument med et gyldig motargument, men snakker seg rundt det og over til noe hun er mer komfortabel med. Dette eksempelet er ikke enestående verken for Jensens, eller debattens del. Begge parter benytter denne strategien så snart de blir forsøkt stilt til veggs med et upopulært standpunkt, med unntak av Halvorsens republikanske bekjennelse i innledningen. Vi ser da også at Halvorsen ligger langt under Jensen i oppslutning i debattens innledende runde (60/40). Det at Halvorsen gjør en slik innrømmelse setter henne i en defensiv posisjon som hun tross iherdige forsøk ikke klarer å komme seg helt ut av. Siv Jensen vinner debatten fordi hun aldri forsvarer seg. Det vil si, hun tar aldri en defensiv stilling som Halvorsen gjør i monarkispørsmålet. Jensen står ikke for at Frp kutter til

ungdom. Hun prøver heller ikke å forklare en slik prioritering. I stedet bruker hun fallasier til å skjule at hun i det hele tatt har noen grunn til å forklare seg. Hun skaper et skinn av hun ikke trenger å forklare hvorfor Frp kutter ungdomsklubber. Frp satser jo på ungdom! De jobber jo for mer bevilgning til forskning! (finn fem feil). Resultatet for debatten blir at partene sjelden debatterer med hverandre. De snakker forbi og rundt hverandre.

Halvorsen:” Nå syns jeg fremskrittspartiet skal være ærlige, de deler ut mange millioner til andre ting enn unge der kutter de

Halvorsen: I deres program står det at barnehagene ikke skal motta offentlig støtte, det er fordi dere ikke satser på barnehager som ett godt tilbud

Jensen: Nei, det som står i vårt program.. er at vi ønsker alle ytelser til barnefamilien skal samles i barnetrygden slik at foreldrene selv.. Deres finansiering av barnehagene det er at dere vil fjerne kontantstøtten og redusere mangfoldet og tilbudet for barnefamiliene.. og jeg er ikke sikker på at det er noe bedre. 4) Vender motpartens anklager tilbake mot han selv.

Motsetning mellom ord og handling (nr 3)

Jensen:”Hvem stemte for at å fornye IKT utstyret ved alle skolene for at alle skulle ha det samme utstyret. Jeg husker ikke at SV stemte for det forslaget”.

(Denne argumenteringen kan diskuteres i gruppen) Jensen: Vi gikk foran for at staten skulle gi mer penger så ikke kommunene trengte finansiere barnehagene. 80% av barnehagene er bygget ut av det private fordi det offentlige lot være å gjøre det. Kommunen lar være å yte den samme støtten til de private barnehagene som til de som er offentlig. Det betyr noe for de barnefamiliene som ikke får ett offentlig tilbud”

Direkte personlige angrep(nr 1)

1. Halvorsen: ”Nå syns jeg du er direkte urederlig”.

2. Jensen: ”Vi erkjenner at vi hadde en tøff sykelønnsordning i vår politikk. Når har vi en ny politikk”

Halvorsen: Maken til feighet er det jammen meg lenge siden jeg har sett”. 1) Personangrep på Siv jensen.

Direkte personlig angrep (nr 1) + ønske om å avdekke egne motiver (nr 2)

Halvorsen: Nå går de inn for å kutte 20 % i de første 16 dagene man er syk.. Det er en politikk som direkte tar fra dem som sliter mest.. Deres politikk rammer først og fremst de som gjør jobben hver eneste dag i omsorgs Norge og derfor har mye fravær... alle de damene i omsorgs norge som skal finansiere bytte til

skattelette. Det er de som dere gir noen få tusenlapper i skattelette, mens du for eksempel med deres skatteopplegg vil få nesten 30.000 kr i skattelette. 1) *Direkte personangrep på Jensen.* 2) *Ønske om å avdekke de egentlige motivene for skattelette nemlig egen vinning.*

Fallasier som imiterer ikke-syllogistiske slutninger

Kristin Halvorsen: ...egentlig er kongehuset veldig gammaldags.

Alt gammalt er umoderne
kongehuset er gammalt
kongehuset er umoderne

Burde ikke kongehuset kunne være moderne selv om det har lange tradisjoner?

Siv Jensen: *Konkurransetsetting av en rekke sektorer har vært positivt, skolen er ikke konkurransetsatt, det er derfor at skolen sliter med mye problemer*

A ligner B, A har egenskap C. Altså har også B egenskap C

Det at konkurransetsetting av noen sektorer har vært positivt, betyr det at konkurransetsetting av alle sektorer er positivt?